

Vidiecky cestovný ruch a agroturistika napomáha ekonomickému rozvoju regiónov a zamestnanosti na Slovensku

Vidiecky cestovný ruch a agroturistika je hlavným druhom, resp. produktovou skupinou cestovného ruchu (pozn.: cestovný ruch = turizmus) zahŕňajúci súbor činností zameraných na uspokojovanie potrieb spojených s cestovaním a pobytom ľudí vo vidieckom prostredí vo voľnom čase. Zvyčajne ide o činnosti spojené s návratom k prírode, s možnosťou ubytovania v rodinách, vo vidieckych domoch a rôznych ubytovacích zariadeniach na vidieku, kde súčasťou ponuky je možnosť stravovania sa alebo vlastnej prípravy stravy a vykonávania rozličných činností spojených s pobytom na vidieku. Súčasťou vidieckeho cestovného ruchu je agroturistika, ktorá zahŕňa špecifické činnosti agropodnikateľov, fariem, salašov a poľnohospodárskych podnikov podľa miestnych ekonomických a prírodných podmienok, zameraných na uspokojovanie potrieb turistov. Svojím pôsobením zachováva kultúrny ráz krajiny, zvyšuje zamestnanosť, udržiava a obnovuje osídlenia a skvalitňuje hospodársku úroveň územia produkciou regionálnych špecialít, remeselno-umeleckých výrobkov, ako aj ponúka ľudový folklór. Vidiecky cestovný ruch a agroturistika nepozná hranice, zblízuje ľudí, utužuje vzťah k prírode a v podstate ide o najprirodzenejší pohyb človeka s upevňovaním zdravia vo vhodných klimatických podmienkach. Má dôležitú sociálno-spoločenskú úlohu, vytvára HDP a pracovné miesta. Umožňuje oživiť tradičné vidiecke ekonomické aktivity a znižuje odliv do mestských aglomerácií aktivizovaním vidieckeho obyvateľstva.

1. VÝZNAM VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU A AGROTURISTIKY

Vidiecka turistika nie je na Slovensku novým fenoménom. Slovenská krajina bola už v období Rakúsko-Uhorska miestom pasívneho či aktívneho oddychu šľachtických rodín. Dôkazom toho sú početné šľachtické letné sídla vybudované na vidieku. Vidiek im poskytoval priestor pre aktivity, ktoré nebolo možné v stiesnených podmienkach mesta vykonávať, napr. jazda na koni, poľovníctvo, a napokon vidiek priťahoval ľudí aj dobrým vidieckym vzduchom. V súčasnosti demografické trendy poukazujú na migráciu vidieckeho obyvateľstva do miest (obyvateľstvo odchádza z vidieka za vidinou ľahšieho života v meste) a vidiek sa vyľudňuje. Ak chceme zastaviť tento negatívny trend je potrebné poskytnúť vidieckemu obyvateľstvu perspektívu, a jednou z alternatív je realizácia vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.

V prípade vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky ide o produktovú skupinu, resp. hlavný druh cestovného ruchu, ktorý sa vyvíja aj ako reakcia na vysokú mieru urbanizácie v niektorých rozvinutých častiach sveta ale aj Slovenska. Ide o oboznamovanie sa alebo znovu objavovanie vidieckeho spôsobu života so všetkými javmi a činnosťami patriacimi k vidieckemu priestoru a jeho obyvateľstvu. Ak dochádza k spojeniu s poľnohospodárskymi aktivitami ide v podstate o poľnohospodársky cestovný ruch alebo agroturistiku. Takže nejde o čistý produkt ale o „produktový balík“ v ktorom jednotlivé aktivity vyplývajúce z vidieckeho spôsobu života sú dominantnou zložkou v rozhodovacom procese turistu.

Medzi doplnkové služby, ktoré tvoria jadro možno zaradiť:

- chov koní, jazdu na koni,
- chov oviec, pasenie, spracovanie surovín,
- chov domácich zvierat a život pri vidieckom dome,
- chov dobytky, dojenie mlieka, spracovanie mliečnych produktov,
- poľnohospodárske práce, lov rýb,
- zber lesných plodov a možnosti ich konzervovania,
- zber a sušenie liečivých rastlín,

- pozorovanie výroby ľudového umenia a nákup týchto výrobkov.

Mimoekonomický význam spočíva v:

- udržiavanie miestnych tradícií a zvykov,
- zblíženie vidieckeho a mestského obyvateľstva,
- ochrane krajiny a vytváraní zdravého prírodného prostredia.

Produktom vidieckej turistiky a agroturistiky je poskytovanie služieb, ktoré majú špecifický charakter. K základným službám patria služby ubytovacie a stravovacie, ktoré upravuje Živnostenský zákon, kategorizácia pohostinských a reštauračných prevádzkarní, kategorizácia ubytovacích zariadení a ich klasifikačné znaky na ich zaraďovanie do príslušných oblastí z pohľadu kvality poskytovania služieb a pod. Vidiecky cestovný ruch a agroturistika v dedinách (pozn.: dedina = obec; mesto = mesto) vo vidieckom území je často naviazané aj na poskytovanie vlastných stravovacích služieb, pretože je to výhodné nielen pre majiteľa zariadenia, ale aj pre ubytovaného turistu. Majiteľovi zariadenia vytvára poskytovanie stravovacích služieb priestor pre realizáciu vlastnej poľnohospodárskej produkcie, resp. odbyt svojich produktov a turistovi umožňuje zoznámiť sa s regionálnymi gastronomickými špecialitami.

Súčasťou vidieckej turistiky a agroturistiky je ponuka turistom aktívneho využitia voľného času. Služby poskytuje zväčša sám hosťiteľ, avšak v praxi je aj obvyklé, že ich sprostredkováva. Najčastejšie zariadenia v dedinách pre vidiecku turistiku sú futbalové a volejbalové ihriská, telocvične, cyklotrasy, tenisové areály, fitnesscentrá, lyžiarske vleky a lanovky, bežekové trate a pod.. K významným aktivitám vidieckej turistiky možno zaradiť aj jazdu na koňoch, dopravu na kočoch, poľovníctvo, rybolov, zber lesných plodov, húb a liečivých bylín, účasť na folklórnych podujatiach a jarmokoch, prechádzka vo vinohradoch s ochutnávkou vína, účasť na remeselnej výrobe keramiky, majoliky, drotárskych a drevárskych umeleckých výrobkov, ako aj zoznámenie sa s ľudovými výšivkami, piesňami a hudbou, užitie prírodných termálnych a minerálnych vôd, spoznanie ľudovej architektúry, poznávanie historických pamiatok zahrnutých do svetového dedičstva UNESCO, zoznámenie sa s chovom plemenného horského koňa, pešie prechádzky nedotknutou vidieckou prírodou, plavba po riekach, brodenie sa v potokoch a bystrinách, návšteva sakrálnych objektov, ako aj zapájanie sa do poľnohospodárskych sezónnych a domácich prác. Takmer každá dedina má svoje potenciálne ambície v rozvoji cestovného ruchu na vidieku. Toto predpokladá vysokú snahu miestnej územnej samosprávy zrealizovať svoje zámery a aktívnu účasť obyvateľov na poskytovaní služieb vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike.

2. OSOBITOSTI VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU A AGROTURISTIKY V REGIÓNOCH CESTOVNÉHO RUCHU

Každý subjekt cestovného ruchu pri koncipovaní vidieckej turistiky a agroturistiky by mal brať do úvahy prírodné predpoklady, historické pamiatky, svoju polohu a jej prítťažnosť, turistické atraktivity v blízkom okolí, podmienky pre chatové a záhradkárске kolónie, vybavenosť kultúrnymi, športovými a rekreačnými zariadeniami, rozvoj, udržiavanie, propagáciu a popularizáciu regionálnych gastronomických špecialít a atraktivít, produkciu ekologicky kvalitných potravín, produkciu a popularizáciu výrobkov s miestnou tradíciou, dopyt po určitom produkte s módnym vplyvom, štruktúru výroby a služieb, dopravnú dostupnosť. Veľký význam zohráva propagácia, popularizácia a ich spolupráca s informačnými a propagačnými inštitúciami, agentúrami pre regionálny rozvoj, organizáciami zaoberajúcimi sa cestovným ruchom a doplnkovými službami.

Väčšina subjektov v rámci vidieckej turistiky a agroturistiky by mala ponúknuť:

- ubytovacie a stravovacie zariadenia,
- miestnu originálnu gastronómiu (víno, jedinečné miestne jedlá, koláče a pod.),
- športovo-rekreačné zariadenia,
- turistické atraktivity v blízkom okolí,
- kultúrno-spoločenské a obchodné zariadenia,
- zariadenia komunálnych služieb,

- miestny folklór a remeslá, tradície, pôdohospodárske dedičstvo a vidiecku identitu,
- pobytové zariadenia v štýle domáckych tradícií a pod.

V snahe definovať vidiek čo najvýstižnejšie, možno uviesť niekoľko prístupov k jeho charakteristike. Odborníci zaoberajúci sa problematikou vidieka najčastejšie používajú dva prístupy k jeho klasifikácii na základe:

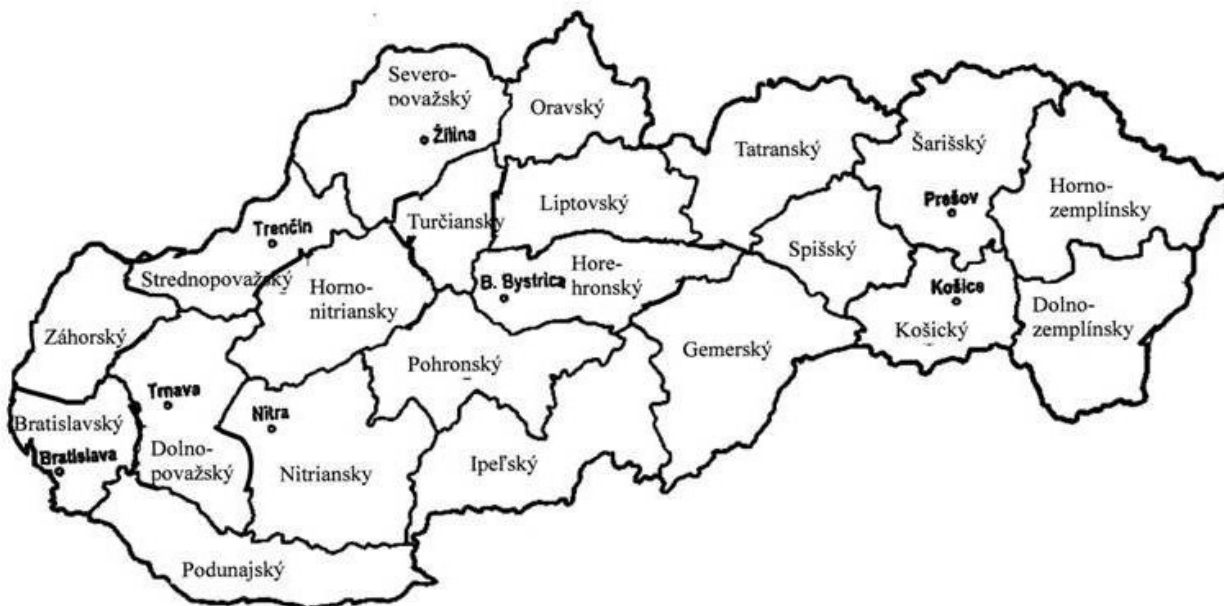
- a) hustoty obyvateľstva na jednotku plochy,
- b) podielu obyvateľstva žijúceho vo vidieckych oblastiach.

Rekreačnú dedinu možno charakterizovať ako vidiecke osídlenie s disponibilným ubytovacím fondom, rekreačným priestorom a pôvodnou ľudovou architektúrou. Kvalita poskytovaných zložiek začleňuje jednotlivé dediny do nasledovných kategórií:

1. výlučne rekreačná funkcia, kvalitné prírodné prostredie a charakteristická urbanistická štruktúra (napr. Donovaly, Špania dolina, Demänová a pod.),
2. prevláda rekreačná funkcia a v budúcnosti sa v dedinách neuvažuje s ďalším rozvojom hospodárskej funkcie (napr. Rajecká Lesná, Kľak, Krahule, Podbiel', Staré Hory),
3. doplnková rekreačná funkcia má vyhovujúce podmienky na rozvoj rekreácie, prírodné a krajinné prostredie so zvyškami pôvodnej ľudovej architektúry, nedotknutá príroda, lazy, samoty, osady (napr. Mýto pod Ďumbierom, Blatnica, Hrušov a pod.).

Vychádzajúc z uvedenej skutočnosti a lokalizácie vidieckych sídiel majú najlepšie predpoklady pre vidiecky cestovný ruch a agroturistiku najmä tie územia na vidieku, ktoré sa nachádzajú v horských a podhorských oblastiach a v niektorých nížinných oblastiach Slovenska. Každá z oblastí v regiónoch cestovného ruchu má svoje osobitosti vytvárajúce špecifickú ponuku pre vývoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.

Regióny cestovného ruchu na Slovensku

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Regionalizácie cestovného ruchu v SR, MDVRR SR, 2005

3. VIDIECKY PRIESTOR Z POHĽADU UDRŽATELNOSTI CESTOVNÉHO RUCHU A VYUŽITIA VOLNÉHO ČASU

Veľká časť Slovenských dedín zaznamenáva znižovanie počtu obyvateľov a iba časť slovenských dedín majú šťastie, že buď sú v blízkosti veľkých miest, v prihraničnej oblasti, alebo v turisticky atraktívnych regiónoch cestovného ruchu. V takýchto dedinách väčšinou demografické problémy nemajú až taký veľký rozmer ako v mnohých izolovanejších dedinách a vidieckych oblastiach. Odhaduje sa, že pokles obyvateľstva zaznamenali v posledných dvadsiatich rokoch u takmer polovice slovenských dedín.

Ako predchádzať vyľudňovaniu dedín a izolovanejších vidieckych oblastí? Ako „udržať“ najmä mladého človeka na dedine? Riešenie problému nie je jednoduché. Každá jednotlivá dedina má rozdielne podmienky a možnosti pre riešenie daného problému. Možnosti sú rozdielne najmä ak porovnáme územia s výhodnou, resp. s nevýhodnejšou polohou. Aj keď poloha je podstatným faktorom ovplyvňujúcim rozvoj, nemusí byť rozhodujúcim.

Najvýznamnejšími faktormi ovplyvňujúcimi rozhodovanie najmä mladých ľudí o otázke zotrvať či odísť z dediny sú pracovné príležitosti, úroveň poskytovaných služieb, infraštruktúra a v neposlednom rade možnosti využitia voľného času, teda možnosti realizovania sa. Je potrebné, aby dedina venovala pozornosť všetkým uvedeným faktorom, ktoré majú priamy vplyv na kvalitu života obyvateľov a tým aj ovplyvňujú rozhodovanie najmä mladých ľudí. Mladý človek musí vidieť v rozhodnutí ostať na dedine perspektívu a istotu do budúcnosti, preto by každá dedina mala mať svoju vlastnú stratégiu rozvoja do budúcnosti. Dobrým nástrojom je napr. program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, v ktorom by sa dedina mala snažiť špecifikovať svoj rozvojový potenciál, možnosti svojho vývoja a cestu, ktorou tento rozvojový zámer do budúcnosti uskutočniť pri čo najlepšom využití vlastných zdrojov a vlastného potenciálu. Aj keď podmienky a potenciál sú v jednotlivých vidieckych oblastiach rozdielne postup pri riešení problému oživenia, vývoja, ako aj ich ekonomického rastu a problému vyľudňovania dedín môže byť vzájomne podobný.

Je potrebné si uvedomiť, že najmä trhové služby, ako sú poradenstvo, informačné turistické kancelárie a pod. patria medzi ekonomické aktivity, kde sa vytvára najviac pracovných príležitostí. Ich rozvoj je však podmienený aj úrovňou vybudovanosti najmä dopravnej, technickej a informačno-komunikačnej digitalizovanej infraštruktúry.

Najlepším spôsobom ako zmierniť vyľudňovanie niektorých dedín a vidieckych oblastí a zmierniť súčasný stav, kedy najmä mladí ľudia z vidieka odchádzajú, je zabezpečiť rast počtu pracovných príležitostí, čiže zvyšovanie zamestnanosti s využitím všetkých možností existujúceho potenciálu. Núka sa hneď zopár riešení, ktorými by sa mohli dané ciele dosiahnuť. Obchod a služby, predovšetkým trhové služby, patria k tým ekonomickým aktivitám, kde sa dá vytvoriť najviac pracovných miest. Významná diferencovanosť podmienok má veľký vplyv na rozdielnosť v rozvinutosti služieb a obchodu v jednotlivých vidieckych regiónoch. Vybavenosť službami v dedinách je málo nerozvinutá z pohľadu štruktúry, rozsahu, ale aj kvality poskytovaných služieb v porovnaní s mestom.

a) služby so spojením na poľnohospodársku výrobu

Z pohľadu rozvoja vidieka v oblasti trhových služieb a obchodu pre rast vybavenosti predovšetkým v rekreačných, kultúrnych a športových službách v budúcnosti má väčší význam prepojenie na poľnohospodársku výrobu. Dotýka sa to oblastí, kde je možné realizovať špecifickú poľnohospodársku výrobu, ktorej produktmi sú ekologicky čisté produkty, spracované po domácky (pečenie chleba - vlastná predajňa alebo predaj priamo z domu), ale aj oblastí, kde je predpoklad produkovania, následného spracovania a ponuky z domu jednotlivých poľnohospodárskych produktov (vínne pivnice - ochutnávky, zabíjačkové hody). Takéto činnosti predpokladajú i existenciu ubytovacích zariadení s možnosťami stravovania, ktoré môžu byť charakteru ubytovania v zrekonštruovaných sedliackych domoch, s obmedzenou kapacitou, alebo penziónoch s výrazne väčšou kapacitou lôžok.

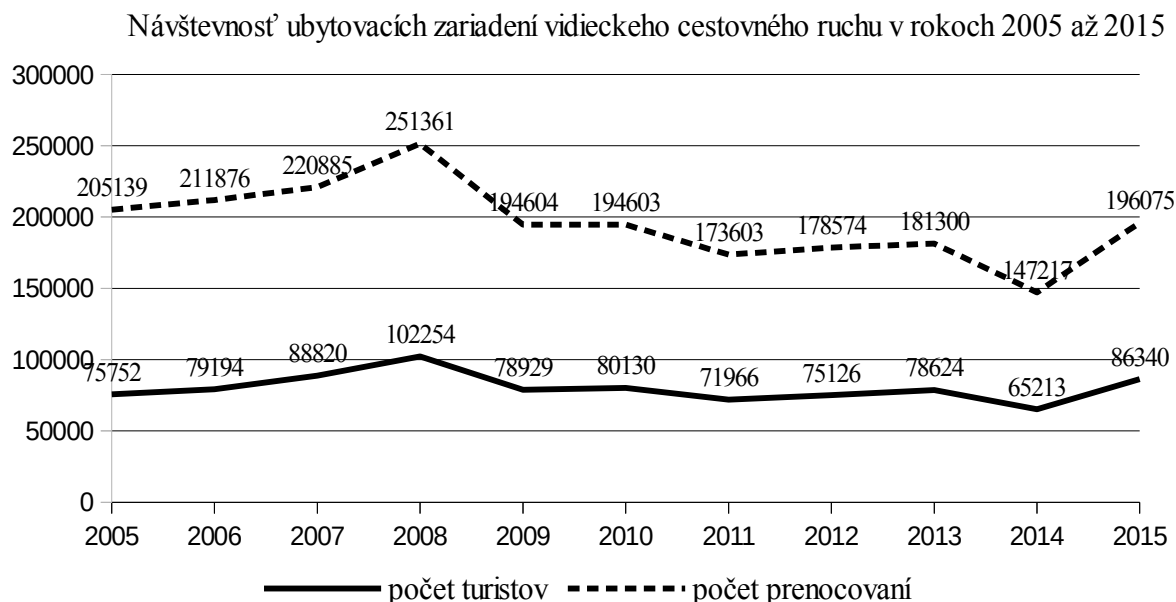
Vybudované ubytovacie kapacity sa využívajú v zimných mesiacoch ako sprievodná služba pri športovej rekreácii – lyžovanie, skupinové oslavy Vianoc a Silvestra, ale tiež v letných mesiacoch - individuálna a skupinová turistika, školy v prírode a pod. Vo všeobecnosti ide o poskytovanie trhových služieb, ktoré spadajú do oblasti vidieckeho cestovného ruchu. Dobrým príkladom dedín, ktoré sa začali vo veľkom venovať cestovnému ruchu sú napr. územia Oravy, Liptova a Kysúc. S príchodom turistov sa mení aj spôsob obživy obyvateľstva. Dôležitá v tomto prípade je aj zmena zmýšľania ľudí, keď „vymenili“ polia a dobytok za podnikanie v cestovnom ruchu a začali ponúkať ubytovanie v penziónoch a v súkromí. Takýto obrat v zmýšľaní a činnosti obyvateľov má pre dediny a ich rozvoj veľký význam. Dedina tzv. nevymiera, práve naopak mnohí sa chcú prisťahovať. Zvyšuje sa počet pracovných príležitostí čím sa znižuje nezamestnanosť.

V súčasnosti sa veľký podiel vidieka orientuje na poskytovanie služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky. Zásadou však je, že podnety pre rozvoj cestovného ruchu vychádzajú zvnútra na podnet občanov (aj občanov - podnikateľov) a nie vplyvom zvonku. Takáto koncepcia rozvoja vidieckeho cestovného ruchu by mala byť zostavená v súvislosti s celkovým rozvojom dediny a má ukázať o aký typ cestovného ruchu pôjde (športový, kultúrny, turistika orientovaná na podujatia a vzdelávanie, turistika orientovaná na cieľové skupiny - mladí ľudia, rodiny s deťmi, starší ľudia, seniori s vnúčatami a pod.).

b) služby bez spojenia na poľnohospodársku výrobu

Ďalšou možnosťou rozvoja sú trhové služby bez prepojenia na poľnohospodárstvo, ktoré sa dotýkajú činností spojených s lesnou výrobou, odpadovým hospodárstvom a doplnkovými činnosťami so spojením na výrobné a spracovateľské aktivity v okolí, vrátane centra, ako sú opravovne a požičovne strojov, zariadení a áut. Ďalšími trhovými službami môžu byť vybrané služby za školstvo, zdravotníctvo a šport. Významnými trhovými službami sú činnosti pobočiek peňažných a poisťovacích ústavov a komerčných poradenských firiem. Treba si uvedomiť, že zvýšenie ekonomickej výkonnosti trhových služieb patrí k základným predpokladom rozvoja ekonomiky vidieckych regiónov cestovného ruchu.

Pri podpore jednotlivých podnikov sa využívajú rôzne opatrenia ako sú fiškálne (využitie miestnych daní a poplatkov), poskytovanie informácií o iných možnostiach finančnej podpory (komerčných bánk, investičných fondov, finančné poradenstvo), iniciatívy založené na využívaní pozemkov a iných nehnuteľností (kde miestne samosprávy môžu uvažovať o obecnom majetku ako o záruke za pôžičky pre miestne podniky, môžu poskytnúť tento majetok ako vklad do podniku, prípadne prenajať svoj majetok podniku). Vytvorenie informačného turistického centra, vytvorenie mapy konkrétnej oblasti s vyznačenými atraktivitami a podujatiami konajúcimi sa v území spolu s ich popisom, vyznačenie trás a náučno-poznávacích chodníkov a cyklotrás taktiež prispeje k zatraktívneniu danej oblasti a k prilákaniu väčšieho počtu turistov, čo následne umožní rozvoj obchodu a služieb, zvýšeniu počtu pracovných príležitostí a ubytovacích kapacít.

Zdroj: Vlastné spracovanie z www.sacr.sk/sacr/statistiky/

Či už ide o ekonomický, prírodný alebo kultúrny potenciál je potrebné pre vidiek, aby mal prehľad o svojich možnostiach vývoja. Je potrebné aby boli zmapované potenciály a aby ich využili najlepším možným spôsobom v prospech svojho rozvoja. Len tak si môže zabezpečiť rozvoj:

- ekonomický,
- počtu pracovných príležitostí,

- poskytovaných služieb,
- základnej infraštruktúry,
- možností využitia voľného času,

najmä pre mladých ľudí. Len zvyšovaním kvality života obyvateľov, umožnenie vývoja podnikateľov vo vidieckych oblastiach a zabezpečením istôt do budúcnosti sa dá zmierniť súčasný stav vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky v regiónoch cestovného ruchu na Slovensku.

5. MOŽNOSTI FINANCOVANIA A IMPLEMENTÁCIE EUROFONDŮ VO VIDIECKOM CESTOVNOM RUCHU V PROGRAMOVOM OBDOBÍ 2014-2020

Vidiecky cestovný ruch na Slovensku sa stáva relatívne novou formou cestovného ruchu hlavne v horských a podhorských oblastiach. Možno ho definovať ako využívanie voľného času na vidieku rôznymi rekreačnými činnosťami s možnosťou ubytovania v rodinách, vo vidieckych domoch alebo účelových ubytovacích zariadeniach postavených v tomto prostredí. Slovensko má mimoriadne dobré podmienky pre vidiecky cestovný ruch, keď horské a podhorské oblasti zaberajú vyše 2 mil. hektárov a nížinné oblasti podobne. Vidiecky charakter má 86 % slovenského územia a žije na ňom 40 % obyvateľstva. Z vyše 2 900 slovenských dedín a miest je až 2 300 situovaných v atraktívnych prírodných oblastiach. To znamená, že na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky sa hodí ktorýkoľvek región cestovného ruchu Slovenska, teda aj taký, ktorý zápasí s vysokou mierou nezamestnanosti. Podľa obsahu Partnerskej dohody SR schválenej Európskou komisiou v roku 2014 s účinnosťou na programové obdobie 2014-2020 a zamerania operačných programov možno rozlíšiť viacero ich cieľov, t.j. Investovanie do rastu zamestnanosti, Európska územná spolupráca (cezhraničná, nadnárodná, medzinárodná) a ďalšie operačné programy v rámci Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) 2014-2020.

Operačné programy cieľa: Investovanie do rastu a zamestnanosti		
názov operačného programu	riadiaci orgán	pridelené finančné prostriedky (€)
Operačný program Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 266 776 537
Operačný program Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
Operačný program Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
Operačný program Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110
Integrovaný regionálny operačný program	MPRV SR	1 754 490 415
Operačný program Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
Operačný program Technická pomoc	ÚV SR	159 071 912
Program rozvoja vidieka SR	MPRV SR	1 559 691 844
Operačný program Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
spolu		15 343 793 992

Zdroj: vlastné spracovanie z Partnerskej dohody 2014-2020

Na rokovaní vlády SR v decembri.2016 bol odobrený návrh novely zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s predpokladanou účinnosťou od mája 2017, ktorý pomôže odstrániť byrokráciu eurofondových projektov. Cieľom je vytvoriť priestor čerpania z EŠIF pre žiadateľov jednoduchší a administratívne menej náročný. Vytvára sa tzv. dvojkoľový systém posudzovania žiadostí o nenávratný finančný príspevok z EŠIF. Najprv žiadateľ predloží stručne vypracovaný projektový zámer bez toho, aby musel spracovať rozsiahle a finančne náročné podklady. V ňom popíše cieľ

projektu, jeho prínosy pre dané územie a predpokladané oprávnené výdavky. Odborná komisia zámer posúdi a žiadateľovi odporučí alebo neodporučí, aby sa projektu ďalej venoval. Následne oznámi žiadateľom, či splnili alebo nespĺnili podmienky výzvy. „Žiadatelia, ktorí budú neúspešní v prvom kole ušetria veľa peňazí pri príprave rozsiahlejšej projektovej dokumentácie, ktorú je potrebné predložiť pri žiadosti o nenávratný finančný príspevok,“ (citácia Petra Pellegriniho, podpredsedu vlády SR). Po vyrozumení a odporučení komisiou ďalej sa projektu venovať, nastáva druhé kolo, kde žiadateľ vypracuje a predloží projekt podľa metodických pokynov k podávaniu žiadosti a usmernenia k výzve na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok z EŠIF. Tento projekt príslušní odborníci kvalifikovane posúdia s odporúčením, resp. neodporúčením schválenia projektu komisiou, ktorá vydá vyrozumenie žiadateľovi o úspešnosti, resp. neúspešnosti prijatia projektu aj s odôvodnením. Ďalším z navrhovaných opatrení je možnosť využitia systému tzv. zjednodušeného vykazovania výdavkov. Žiadatelia si budú môcť vykazovať paušálne sumy na nepriame výdavky (výdavky na administratívu projektu, pohonné hmoty, energie, elektronické a mobilné služby a pod.) a to v určitých prípadoch až do výšky 40% z projektu. Využitím zjednodušeného vykazovania odpadne potreba kontroly tohto druhu výdavkov. Zásadným spôsobom sa tak zníži byrokraticky náročný výkon kontroly, ktorý dlhodobo zaťažoval tak riadiace orgány, ako aj prijímateľov implementujúcich projekty. Treťou oblasťou, ktorú upravuje novela zákona, je zavedenie povinnosti pre všetky riadiace orgány zabezpečiť väčšinové zastúpenie partnerov v monitorovacích výboroch, t.j. v každom z monitorovacích výborov budú mať zástupcovia štátnych orgánov povinnú menšinu, čím sa zvýši aspekt transparentnosti a dohľadu nad prácou riadiacich orgánov zo strany partnerov a verejnosti. (zdroj: www.vicpremier.gov.sk). Medzi operačné programy cieľa Investovania do rastu a zamestnanosti v kontexte podpory rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky je zaradený aj:

Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

Podopatrenie 7.4 – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry so zameraním sa na:

- vytváranie podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/ modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov,
- zvýšenie bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémův a iných bezpečnostných prvkův),
- vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktův a pod.

Podopatrenie 7.5 – Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerův na verejné využitie so zameraním sa na:

- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektův, bodův a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.,
- investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabůľ v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistův, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.,
- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.

Podopatrenie 16.3 – Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesův a spoločnom využívaní zariadení a zdrojův a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu a ich uvádzania na trh so zameraním sa na spoluprácu medzi malými hospodárskymi subjektmi v odvetví poľnohospodárstva, potravinovom reťazci, sektore lesného

hospodárstva a v sektore cestovného ruchu pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb a marketingu v oblasti cestovného ruchu. Cieľom je prostredníctvom spolupráce zvýšiť efektivitu vykonávaných činností.

Operačné programy Európskej územiaj spolupráce a nadnárodnej spolupráce sú výsledkom spoločného úsilia zúčastnených krajín s cieľom umožniť financovanie aktivít, ktoré povedú k intenzívnejšej spolupráci medzi regiónmi so spoločnou medzištátnou hranicou. Operačné programy sú doplnkom k hlavným programom v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti. Vytvárajú priestor pre investície na zlepšenie technického stavu prírodných a kultúrnych pamiatok, napr. označenie, zvýšenie ochrany a starostlivosti o ohrozené druhy zvierat, ako aj rozvoj vybraných prvkov „zelenej“ infraštruktúry. Jednou z plánovaných aktivít je aj lepšie prepojenie infraštruktúry. Prepojenie môže byť vďaka výstavbe nových a skvalitneniu existujúcich cestných hraničných prechodov, ktoré nebudú ovplyvňované ekologickou citlivosťou danej oblasti. Vytvorený je priestor aj na podporu a lepšiu dostupnosť a zvýšenú dopravnú bezpečnosť chodcov i cyklistov.

Programy cezhraničnej spolupráce Interreg V-A		
Česká republika - Slovenská republika (€)		106 046 429
z toho	Európsky fond regionálneho rozvoja	90 139 463
	Národné spolufinancovanie	15 906 966
Rakúska republika - Slovenská republika (€)		89 285 509
z toho	Európsky fond regionálneho rozvoja	75 892 681
	Národné spolufinancovanie	13 392 828
Poľská republika - Slovenská republika (€)		182 339 676
z toho	Európsky fond regionálneho rozvoja	154 988 723
	Národné spolufinancovanie	27 350 953
Maďarsko - Slovenská republika (€)		183 304 694
z toho	Európsky fond regionálneho rozvoja	155 808 987
	Národné spolufinancovanie	27 495 707

Zdroj: vlastné spracovanie z Partnerskej dohody 2014-2020

Operačný program Česká republika - Slovenská republika

Prioritná os 2.1 - Zvýšenie atraktívnosti kultúrneho a prírodného dedičstva pre obyvateľov a návštevníkov cezhraničného regiónu s tematickým cieľom ochrany životného prostredia a podpory efektívneho využívania zdrojov v rámci aktivity špecifických cieľov je zameraná na plánovanie, prípravu a budovanie cyklistických ciest a turistických chodníkov s dôrazom na zlepšenie prepojenia kultúrne a prírodne významných lokalít v cezhraničnom regióne.

Oprávnené regióny na čerpanie podpory z EŠIF sú na slovenskej strane Trnavský, Trenčiansky a Žilinský samosprávny kraj a na českej strane Jihomoravský, Zlínsky a Moravskosliezsky kraj.

Operačný program Rakúska republika - Slovenská republika

Prioritná os 2 – Podpora prírodného a kultúrneho dedičstva a biodiverzity - je zameraná na špecifický cieľ

2.1 Podporovania zhodnotenia prírodného a kultúrneho dedičstva s tematickým cieľom Posilňovania spoločného prístupu k zhodnoteniu prírodného a kultúrneho dedičstva udržateľným spôsobom s cieľom ďalej rozvíjať programovú oblasť ako atraktívnu turistickú destináciu.

Oprávnené regióny na čerpanie podpory z EŠIF sú na slovenskej strane Bratislavský a Trnavský samosprávny kraj a na rakúskej strane severné a stredné Burgenlandsko (NUTS III), Viedeň a Dolné Rakúsko.

Operačný program Poľská republika - Slovenská republika

Prioritná os 1 - Zintenzívnenie trvalo udržateľného využitia kultúrneho a prírodného dedičstva návštevníkmi a obyvateľmi s cieľom ochrany životného prostredia a podpory efektívneho

využívania zdrojov sa aktivitami zameriava na:

(c) vytvorenie a rozvoj cezhraničnej medzisektorovej spolupráce týkajúcej sa dedičstva cezhraničného územia medzi napr. akademickými a kultúrnymi inštitúciami, samosprávnymi orgánmi, sociálnymi partnermi, národnými parkmi a chránenými krajinnými oblasťami, napr. spolupráca medzi inštitúciami a podpora spoločných aktivít zameraných na ochranu prírodných zdrojov, okrem iného ochrana biodiverzity a pod.,

Oprávnené regióny na čerpanie podpory z EŠIF sú na slovenskej strane Prešovský a Žilinský samosprávny kraj a okres Spišská Nová ves v Košickom samosprávnom kraji a na poľskej strane krosniansky, przemyský, nowosądecký, oswiecimský a bielsky, a pre okres (powiat) Pszczyna v tyskom subregióne, okres (powiat) Rzeszów a mesto Rzeszów v rzeszovskom subregióne, a okres (powiat) Myślenice v krakovskom subregióne.

Operačný program Maďarsko - Slovenská republika

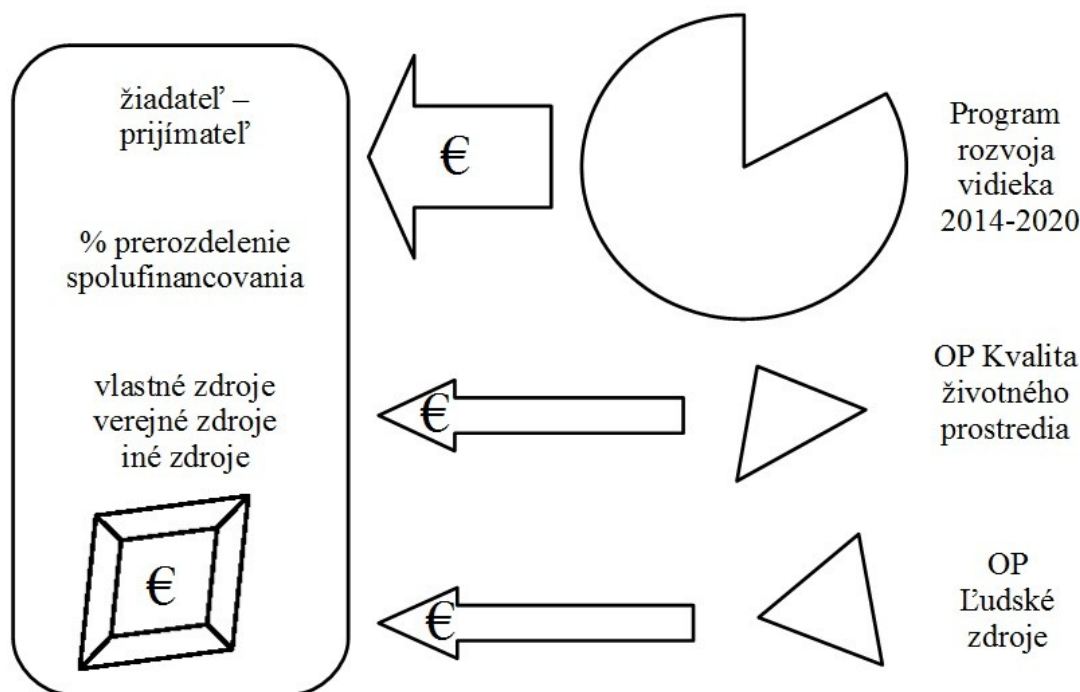
Prioritná os 1 – Príroda a kultúra - je zameraná na zvýšenie atraktívnosti prihraničnej oblasti prostredníctvom zachovania a ochrany životného prostredia a kultúrnych hodnôt s aktivitami:

(a) Návrh cezhraničných akčných plánov na zlepšenie kapitalizovania regiónov kultúrneho a prírodného dedičstva a kombinácia turizmu s propagáciou a ochranou prírodného a kultúrneho dedičstva (destinačný manažment, spoločné marketingové stratégie, výmena skúseností, vzájomné učenie sa, pilotné aktivity),

(b) Spoločný rozvoj turistických produktov a ponúk, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu a rozvoj cezhraničnej infraštruktúry ekoturizmu.

Oprávnené regióny na čerpanie podpory z EŠIF sú na slovenskej strane Banskobystrický, Bratislavský, Košický, Nitriansky a Trnavský samosprávny kraj a na maďarskej strane mesto Budapešť a župy Győr – Moson – Sopron; Komárom – Esztergom; Pest; Nógrád; Heves; Borsód – Abaúj – Zemplén; Szabolcs – Szatmár – Bereg.

Príklad investovania a spájania synergicko-komplementárnym financovaním EŠIF

Zdroj: Vlastné spracovanie

Investovanie a spájanie zdrojov aj kombináciou operačných programov v rámci EŠIF synergicko-komplementárnym financovaním je možné uskutočniť časť projektu žiadateľa o nenávratný finančný príspevok (NFP) napr. z programu PRV SR 2014-2020, časť z OP Ľudské

zdroje a časť z OP Kvalita životného prostredia pri dodržaní systému spolufinancovania aj vlastnými zdrojmi žiadateľa. Podporné zdroje je možné kombinovať v súlade s prioritami, ktoré sú definované v Partnerskej dohode SR 2014-2020, ako aj v jednotlivých operačných programoch v rámci cieľa Investovania do rastu zamestnanosti, cieľa Európskej územnej spolupráce a programov nadnárodnej spolupráce v kontexte podpory rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.

6. SPÁJANIE A INVESTOVANIE PRE ROZVOJ VIDIECKEJ TURISTIKY A AGROTURISTIKY

Podstatným predpokladom pre vývoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky je spracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja dediny, resp. samosprávneho kraja. Tento program môže byť spracovaný ako dokument dlhodobej koordinácie verejných a súkromných aktivít, demografického, ekonomického, sociálneho, kultúrneho a ekologického charakteru na území dediny, v záujme dediny ako celku a v nej žijúcich obyvateľov, miestnych podnikateľov a prichádzajúcich turistov. Hlavným zmyslom je organizácia všeobecného rozvoja na báze harmonizácie súkromných záujmov obyvateľov, podnikateľov i návštevníkov a turistov a odstraňovanie konkurenčných vzťahov tam, kde konkurencia nie je z hľadiska prosperity, ani z hľadiska dlhodobých záujmov samotných podnikateľov produktívna. Zmyslom a nástrojom realizácie programu je vhodná spolupráca pri dosahovaní spoločných cieľov rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky. Úlohou sociálno-ekonomického programu by malo byť:

- definovať miestne predpoklady realizácie spoločných záujmov,
- optimalizovať územno-vidiecke a sociálne psychologické podmienky pre rozvoj ubytovania a podnikania,
- koordinovať vynakladanie investícií vzhľadom k zámerom a potrebám rozvoja vidieckej turistiky a agroturistiky,
- koordinovať účelnú alokáciu bežných verejných výdajov v záujme vytvárania stabilných podmienok pre ubytovanie a podnikanie aj vo forme zakladania fariem, salašov, farmárskych služieb
- definovať dlhodobé zámery hospodárskej a sociálnej politiky dediny a v nej vidiecky cestovný ruch a agroturistika
- posilňovať vedomie súvŕažnosti k dedine a zodpovednosti za jej rozvoj u miestnych obyvateľov a podnikateľov.

Využitie programu možno aplikovať v oblastiach, ako sú:

- novelizácia územného plánu dediny a príprava územno-technických podmienok pre sústredený rozvoj malého a stredného podnikania
- rozpracovanie konkrétnych podnikateľských zámerov so zameraním sa na vidiecku turistiku a agroturistiku a vytváranie fariem, farmárskych služieb, salašov a pod.
- stratégia marketingovej, informačnej a popularizačnej činnosti.

Program by mal definovať v dialógu s miestnym obyvateľstvom a podnikateľmi ciele rozvoja predmetného územia a stanoviť projekty verejného a súkromného sektoru. Za týmto účelom je žiadúce vytvoriť vhodné organizačné, materiálne a personálne prostredie pre profesionálnu a permanentnú podpornú činnosť.

Dediny z hľadiska rozvoja vidieckej turistiky a agroturistiky zohrávajú zväčša rolu aktivizátora a koordinátora rozvoja. Na rozvoji sa podieľajú svojou priamou účasťou, resp. nasmerovaním, naštartovaním a ponechaním si možnosti koordinácie, pričom ďalšie aktivity ponechávajú podnikateľským/nepodnikateľským subjektom. Nemožno však pripustiť chaotický vývoj agroturistiky alebo vidieckeho cestovného ruchu, pretože vzniká príčinnosť konfliktov, ktoré vedú k zníženiu dynamiky rozvoja a v konečnom dôsledku aj k zníženiu záujmu turistov. Dôležitou úlohou dediny a príslušne kompetentných inštitúcií, napr. oblastné organizácie cestovného ruchu, je marketing, propagácia a popularizácia vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky všetkými dostupnými prostriedkami (informačné centrá, propagačné materiály, výstavy a semináre k cestovnému ruchu na vidieku a pod.).

a) Aktivizácia rozvoja cestovného ruchu v miestnej územnej samospráve

Rozvoj cestovného ruchu nie je možný bez vysokej úrovne kvality a sortimentu poskytovaných služieb, štátnej a komerčnej propagácie, zodpovedajúcich investícií, ľudských zdrojov, legislatívnych i ekonomických opatrení a týmto potrebám zodpovedajúcej organizačnej štruktúry. Svoju nezastupiteľnú úlohu v tejto oblasti zohráva aj miestna územná samospráva. Poznatky v rámci Európy naznačujú, že podpora vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky závisí od celkovej politiky a naväzujúci prístup k cestovnému ruchu.

Rozvoj cestovného ruchu nemožno realizovať bez propagácie, realizovanej najmä turistickými informačnými kancelárkami (TIK). Turistická informačná kancelária je obvykle prvou zastávkou turistov v neznámom meste a dedine, poskytuje im informácie, odpovedá na ich otázky a popularizuje danosti pre cestovný ruch. Vhodne umiestnené turistické informačné centrum (TIC) zabezpečuje, aby návštevníci neprešli cez mesto alebo dedinu bez povšimnutia, aby sa tu zastavili najesť, kúpili si suveníry, prípadne tu prenocovali a prezreli si krásy územia slovenských regiónov, miest a dedín. Mikroregióny a regióny cestovného ruchu potrebujú dôkladnejšiu a ucelenejšiu propagáciu a popularizáciu cestovného ruchu, dobudovanie technickej i sociálnej vybavenosti, kultúrne zázemie, bohatý kultúrno-spoločenský program a napokon také množstvo turistov, aby cestovný ruch prinášal finančný osov podnikateľom v cestovnom ruchu, mestám, dedinám a regiónom, ako aj občanom tým, že budú vytvorené pracovné príležitosti. Optimistický pohľad na základe bilancovania cestovného ruchu neposkytuje dobrý obraz a vývoj smerom k racionálnemu a efektívnemu využívaniu tohto progresívneho odvetvia prebieha pomaly aj s nežiadúcimi výkyvmi.

Vzhľad dediny alebo mesta je jedným z najvýznamnejších faktorov, ktoré ovplyvňujú dojem turistu. Udržiavané fasády obchodov, podnikov a iných budov, ulice bez odpadkov, čisté chodníky, upravené záhrady a parky vyvolávajú už pri prvom kontakte v turistovi príjemný pocit, ktorý ho môže povzbudiť k predĺženiu pobytu, ako aj k opakovaným návštevám. Navyše turista môže odporúčať návštevu dediny, mesta alebo regiónu cestovného ruchu svojim príbuzným, priateľom a známym. Toto je najlacnejšia a veľmi účinná reklama, na ktorú sa oplatí vynaložiť úsilie. Mnoho územno samosprávnych (miestnych, resp. regionálnych) a podnikateľských subjektov už zistilo, že udržiavanie a zlepšovanie vzhľadu nielen uspokojovalo turistov, ale posilnilo aj hrdosť miestnych obyvateľov.

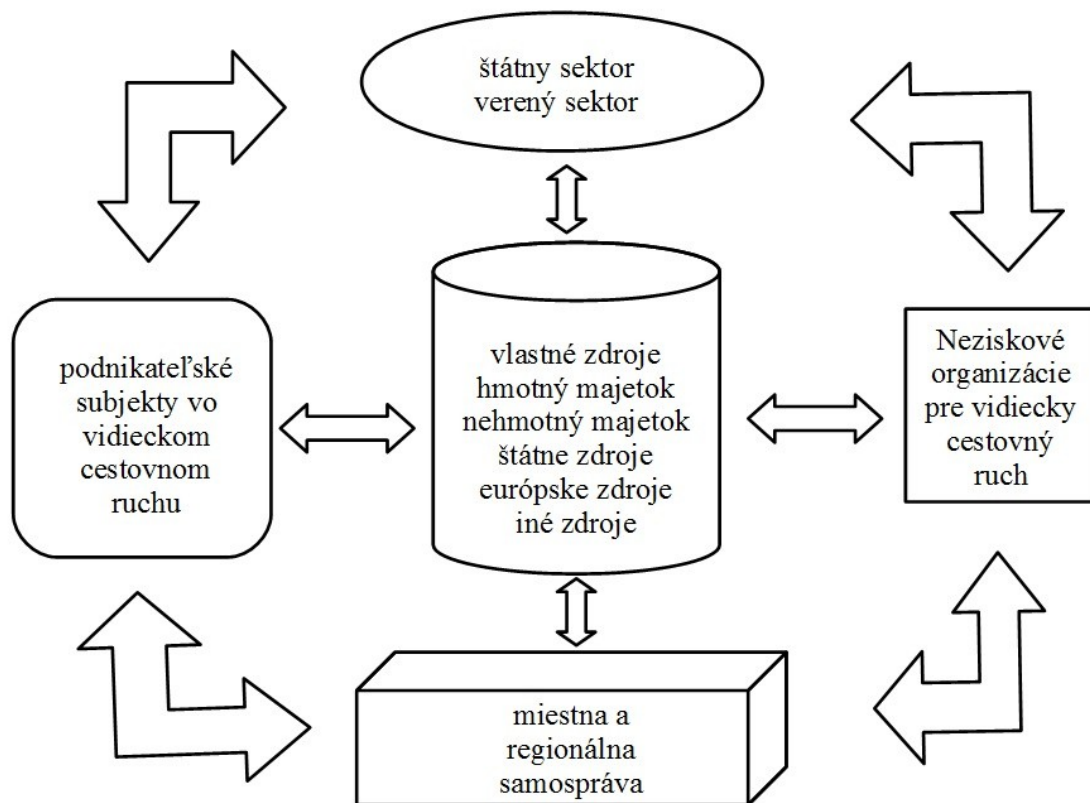
Dôležitým nástrojom pre dediny a mestá sú miestne dane a poplatky. Tento vzťah je dvojstranný, mestá a dediny môžu vytvárať podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, avšak môžu z neho niečo aj získať. Celkový objektivizovaný objem finančných prostriedkov môže byť – paradoxne – sprevádzaný aj vážnymi problémami v niektorých kategóriách dedín. Výsledok bude závisieť od vnútorného prerozdelenia systému. Nesprávne nastavený mechanizmus nebude tlakom na efektívnosť, ale na likvidáciu miest a dedín orientovaných na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky. Na druhej strane, mestá a dediny môžu veľa urobiť vzájomnou spoluprácou s verejným a súkromným sektorom. Partnerským zacielením sa na rozvoj cestovného ruchu môžu nastať zmeny vo zvýšenej prezentácii a popularizácii slovenských miest a dedín.

b) Možnosti realizácie projektov verejno súkromných partnerstiev

Budovanie a prevádzka základnej infraštruktúry je zabezpečovaná verejným sektorom, pričom priestor pre súkromných investorov je v tejto oblasti zatiaľ limitovaný. V poslednom období sa situácia vo viacerých členských štátoch EÚ výrazne mení a výhody súkromného sektora sa čoraz častejšie začínajú využívať aj pri budovaní a prevádzke základnej infraštruktúry.

Forma verejno-súkromného partnerstva (ďalej len PPP = Public Private Partnerships) poskytuje nové možnosti k budovaniu infraštruktúry alebo iných investícií vo verejnom záujme, s využitím súkromných zdrojov financovania za súčasného zvýšenia efektívnosti z pohľadu verejnej správy. PPP znamená zmenu myslenia. Verejný sektor, ktorý je zvyknutý obstarávať aktíva, sa v tomto prípade zameriava na to podstatné, čím je služba, ktorá je výsledkom používania týchto aktív. Kým pri tradičnej výstavbe diaľnic verejný sektor samostatne nakupuje projekt, následne výstavbu a nakoniec techniku na údržbu ciest, pri PPP si objednáva len jediné – prevádzkyschopnú diaľnicu. S využitím potenciálu, ktorý ponúkajú PPP, počítajú aj dokumenty Európskej komisie, napr. Lisabonský akčný plán alebo uskutočňovanie Lisabonskej stratégie.

Investovanie a spájanie pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu

Zdroj: Vlastné spracovanie v zmysle téz 7. Európskeho summitu regiónov a miest

Siedmy Európsky samit regiónov a miest sa v Bratislave konal v dňoch 8.-9. júla 2017. Bol jedným z hlavných podujatí počas slovenského predsedníctva v Rade EÚ a organizoval ho Európsky výbor regiónov. Na Európskom samite regiónov a miest sa dvojročne schádzajú politici zo všetkých úrovní správy v Európe – miestnej, regionálnej, národnej i európskej – spolu s expertmi a zainteresovanými stranami diskutujú o politických opatreniach, ktoré ovplyvňujú každodenný život a podnikanie vo všetkých regiónoch Európskej únie. Hlavná téma 7. Európskeho summitu regiónov a miest „Investovať a spájať“ vyzdvihla potreby investícií, vzájomného spájania subjektov a lepších cezhraničných spojení z dôvodu uvoľnenia potenciálu rastu, ktorý ponúka bohatá rôznorodosť európskych regiónov.

7. PROPAGÁCIA A POPULARIZÁCIA VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU

Spoznávanie vlastného rozvojového potenciálu nemusí byť až také zložité ako sa na prvý pohľad môže zdať. Najjednoduchším spôsobom je „poobzerat“ sa okolo seba a porozmýšľať nad otázkou, ako využiť to čo obec má k dispozícii v súčasnosti. Obrazne povedané treba nazrieť pod každý kameň v obci či sa pod ním neskrýva príležitosť pre rozvoj, ktorú by bolo možné využiť. Naplnenie koncepčných rámcov pre územné programovanie Aj na úrovni EÚ bude viesť k úspešným výsledkom iba vtedy, ak celá skupina územných úrovní (európska, národná, regionálna, miestna) bude prepojená a koordinovaná podľa podobných, jednoduchých a transparentných pravidiel. Charakter týchto rámcov by mal stelesňovať duch európskeho integračného projektu, teda reprezentovať oveľa viac ako administratívne postupy.

a) Marketingová stratégia rozvoja vidieckeho cestovného ruchu

Marketingová stratégia na miestnej úrovni by mala byť prienikom názorov obyvateľov, návštevníkov a zúčastnených subjektov cestovného ruchu tak, aby vyjadrovala prítiahľivé, bezpečné a zdravé prostredie; vhodnú vybavenosť; že obyvatelia, turisti a podniky sa nesnažia odísť, avšak

skôr do nej prichádzajú; poskytuje slušné ubytovanie a slušný zárobok; umožňuje priestor na rozvoj podnikania; je vybavená dobrou základnou infraštruktúrou a cestnými komunikáciami; je kultúrna; rozvíja miestny a regionálny cestovný ruch.

Podstatným súborom taktických nástrojov na miestnej úrovni pri dodržiavaní princípu subsidiarity s regionálnou samosprávou je aj marketingový mix pre hlavný druh, resp. produktovú skupinu: vidiecky cestovný ruch a agroturistika. Zložitosť produktu tvorí súbor hmotných i nehmotných produktov a je príčinou rozšírenia štyroch nástrojov marketingového mixu, t.j. produkt, miesto, cena, propagácia, o ďalšie štyri, t.j. ľudia, materiálne prostredie, procesy a v neposlednom rade aj partnerstvo, ktoré zaručuje spoluprácu subjektov na spoločnej tvorbe produktu v miestnej územnej samospráve. Mnohé služby, ktoré obce poskytujú a ktoré predstavujú ich ponuku sa poskytujú tak, ako to umožňujú ich vlastnosti a danosti geografického územia v súčinnosti s relevantnými zákonmi, napr. zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, zákon o majetku obce, tzv. malý kompetenčný zákon, zákon o obecnom zriadení, zákon o rozpočtových pravidlách a pod. To znamená, že určité prvky marketingového mixu čiastočne strácajú na význame. Prostredníctvom marketingového mixu sa môžu ponúkať produkty cestovného ruchu obyvateľom, turistom, súkromnému sektoru, neziskovým organizáciám, zahraničným subjektom a pod. Bez spracovania správneho definovania produktu marketingového mixu cestovného ruchu a jeho účinnej propagácie a popularizácie nie je možné dosiahnuť marketingovú stratégiu rozvoja vidieckeho cestovného ruchu tak, aby aj subjekt v miestnej alebo regionálnej samospráve mohol mať vplyv na implementáciu EŠIF v programovom období 2014 – 2020 v oblasti cestovného ruchu. Marketing územia, resp. „city marketing“ je najúčinnnejšie vytváraný a vykonávaný z miestnej úrovne s poznaním potreby, vlastností, silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia príslušného územia a krajinného usporiadania.

b) Popularizácia vidieckeho cestovného ruchu

Národný portál cestovného ruchu slovakia.travel "Slovakia.travel" je oficiálny centrálny propagačno-informačný systém cestovného ruchu Slovenska na internete, ktorého úlohou je propagovať Slovensko ako destináciu cestovného ruchu. Hlavným poslaním a prioritou portálu je poskytovanie informácií a motivácia účastníkov cestovného ruchu. Portál je vstupnou bránou, ktorá vedie k informáciám, kontaktom, mapám, produktovým balíkom, fotografiám a pod. a systém, ktorý poskytuje komplexné, rýchle a vyčerpávajúce informácie o atraktívnych miestach, možnostiach ubytovaní, podujatiach cestovného ruchu a pod. uskutočňovaných na Slovensku. Má slúžiť širokej domácej i zahraničnej verejnosti, odbornej verejnosti zo štátneho i súkromného sektora (TIK, VÚC, ZMOS, mestá/obce, podnikateľské subjekty, profesijné organizácie a združenia pôsobiace v cestovnom ruchu).

Portál www.slovakia.travel má koncovku .travel – špeciálny typ internetovej domény, ktorá charakterizuje spojenie s cestovným ruchom. Táto koncovka je vyhradená pre celý svet na oficiálnu prezentáciu jednotlivých krajín ako destinácií cestovného ruchu. Spoločná filozofia prezentovania s koncovkou „travel“ vzišla z dielne Svetovej organizácie cestovného ruchu (UNWTO). Názov portálu Slovakia.travel združuje v sebe názov krajiny, napovie o aké odvetvie sa jedná a je to zároveň názov domény a súčasťou internetovej adresy. Portál umožňuje prezentáciu subjektov cestovného ruchu v základnom rozsahu bezplatne. Subjektom ponúkne aj rozšírenú formu prezentácie (rozšírený obsah, PR články, platená priorita, bannery), ktorá však môže byť spoplatňovaná. Podmienkou zverejnenia prezentácie jednotlivých záujemcov na portáli Slovakia.travel je ich spolupráca pri jeho neskoršej pravidelnej aktualizácii.

8. VÝCHOVA SO ZAMERANÍM SA NA POZITÍVNY VÝVOJ VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU

Podstatným cieľom pestovania vzťahu k vidieckemu cestovnému ruchu je realizovať organizačné, vecné, personálne i inštitucionálne zabezpečenie, obsahovú náplň, ako aj základné nástroje uplatňovania vzdelania a výchovy miestneho obyvateľstva k cestovnému uchu ako prvku predstavujúceho pozitívny vplyv na celkový vývoj regiónu cestovného ruchu. Rozvojom možno

dosiahnuť rast ekonomického potenciálu obce, mesta i regiónu, rast ekonomickej výkonnosti a efektivity využitia disponibilných zdrojov v podmienkach udržateľného rozvoja vidieckeho cestovného ruchu, zvyšovanie konkurencieschopnosti a životnej úrovne ľudí, prispievajúci k sociálnemu a ekonomickému rozvoju obce, mesta, regiónu i krajiny. Vytvorenie komplexného systému výchovy k vidieckemu cestovnému ruchu je vhodné realizovať na úrovniach:

A. Národnej - V príprave personálu - školskej a mimoškolskej - posilniť vzdelanie týkajúce sa vzťahu a priameho kontaktu s turistom. Javí sa potreba zosúladenia vysokoškolskej a špecializovanej stredoškolskej výchovy s potrebami cestovného trhu. Takisto Slovenský systém kvality služieb vychádza v ústrety vyškolenia odborníkov, školiteľov/regionálnych koordinátorov s ponukou na certifikáciu kvality ich služieb. V prípade záujmu subjektov v cestovnom ruchu budú odborne ich sprevádzať procesom certifikovania. Podľa novovytvorených Štandardov kvality je možné získať certifikát v službách, ako sú: ubytovanie, gastronómia, sprievodcovské služby a pod.. Od 1. júla 2016 je uvedená do prevádzky webová stránka www.systemkvalitycr.sk kde sú sprístupnené potrebné informácie a aktuálny zoznam subjektov, ktoré certifikát kvality už získali. Systém je inovatívny a dobrovoľný nástroj určený inštitúciám pôsobiacich v cestovnom ruchu, schopný systematicky pomáhať pri zvyšovaní kvality služieb, získavaní odborných znalostí a zvyšovaní konkurencieschopnosti.

B. Regionálnej - spolupracou s vyššími územnými celkami (samosprávnymi krajmi), miestnou územnou samosprávou a ostatnými inštitúciami (napr. krajské organizácie cestovného ruchu) pôsobiacimi v oblasti cestovného ruchu vytvárať podmienky na vzdelávanie a poznávanie atraktivít prírodných, historických, kultúrnych a iných daností predmetného regiónu cestovného ruchu. Prostredníctvom vzdelávacích inštitúcií pôsobiť na ľudí a vysvetľovať možnosti a prínosy vidieckeho cestovného ruchu, ako aj poskytovať návody, ako jeho rozvoj na regionálnej i miestnej úrovni podporovať.

C. Miestnej – za účasti miest a dedín, inštitúcií cestovného ruchu (napr. oblastné organizácie cestovného ruchu), organizácií verejného sektora a ďalších profesijných organizácií zaoberajúcich sa vývojom vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky pestovať pozitívny vzťah k cestovnému ruchu i turistom, ako jeden zo zdrojov prosperity, napĺňania hospodárskeho a sociálneho rozvoja predmetného územia v produktovej skupine vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky, ako aj plnenia úloh hospodárskej politiky Slovenska.

9. VÍZIA VÝVOJA VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU A AGROTURISTIKY DO R. 2020

Výrobná ekologická multifunkčnosť poľnohospodárstva a lesníctva a požiadavka trvalej udržateľnosti pôdy – územia (krajiny) problém nevyriešia, hoci na riešení progresívneho vývoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky majú významný podiel. Trvalo udržateľné využívanie pôdy – krajiny a ochrany územia možno definovať ako priestorovú (miestnu alebo regionálnu) a časovú harmonizáciu všetkých hlavných spôsobov využitia pôdy – krajiny s minimalizovaním ireverzibilných efektov. Preto do aktivity treba povolať aj problematiku vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky so zohľadnením hlavných úloh (funkcií) pôdy – územia podľa odporúčania Rady Európy:

1. Výroba biomasy v poľnohospodárstve a lesníctve.
2. Filtrácia, pufrácia a transformačné aktivity medzi atmosférou, podzemnými vodami a rastlinným krytom, ochrana environmentu a osobne ľudí prostredníctvom protektovania potravinového reťazca a zásob pitnej vody.
3. Pôda udržiava ekologický a genetický potenciál živých organizmov (biodiverzita druhov).
4. Pôda poskytuje priestor pre technické, priemyselné a socio-ekonomické štruktúry a ich rozvoj pre stavebníctvo, dopravný systém, športové a rekreačné ustanovizne, priemysel a pod.
5. Pôda je zdrojom surovín a slúži aj ako rezerva vody a energie.

6. Pôda je kultúrnym dedičstvom, formuje základnú časť krajiny (jej vzhľad), v ktorej žijeme, udržuje paleontologické a archeologické bohatstvo vysokej hodnoty pre poznanie histórie Zeme a ľudstva.

Rozvíjaním vidieckeho priestoru dôjde k značnému rastu záujmu o bývanie v sídlach a územiach s dobrým životným prostredím v menších lokalitách. Priestorové efekty týchto trendov sa prejavujú pozitívne na dedine a v menších mestách. Odrazí sa to v potrebe revitalizovať dedinu, zlepšovať podmienky pre nadsídelnú kooperáciu a začleňovanie dedinských sídiel do regionálnych a nadregionálnych vzťahov, diverzifikovať ekonomickú základňu vidieka. Žiadúce bude klásť dôraz aj na zavádzanie nových informačných, komunikačných technológií, biotechnológií a pod. na vidieku.

Vidiecky cestovný ruch na Slovensku sa stáva relatívne staronovou formou cestovného ruchu hlavne v horských, podhorských i nížinných oblastiach. Prínos rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky možno vymedziť z viacerých hľadísk:

- umožňuje využiť a zhodnotiť danosti vidieckeho prostredia, a to pri pomerne nízkej finančnej náročnosti,
- vytvára nové pracovné príležitosti pre podnikateľa a jeho rodinu, prípadne pre zamestnancov pri starostlivosti o turistov,
- stabilizuje obyvateľstvo vo vidieckom sídle, odbúrava zbytočne vysokú každodennú mobilitu za prácou vo väčších sídlach a mestách,
- vytvára podmienky na zachovanie tradičného a typického osídlenia vidieka podľa miestnych zvyklostí, na zachovanie typického prostredia, krajínovotvorných a ekologických funkcií dediny, ako aj mesta a regiónu cestovného ruchu,
- umožňuje po úprave využívať existujúcu materiálnu základňu vo vlastníctve súkromných osôb a poľnohospodárskych družstiev, ktorá by sa inak nevyužívala,
- napomáha obnove a rozvoju dediny formou získania finančných prostriedkov z príjmu zo služieb cestovného ruchu,
- vytvára zaujímavú možnosť prípravy stravy pre turistov z čerstvo vypestovaných vlastných domácich poľnohospodárskych produktov,
- má pozitívny vplyv na regionálny rozvoj,
- má pozitívny vplyv aj na platobnú bilanciu a rozvoj cestovného ruchu na Slovensku.

Potenciál pre rozvoj vidieckej turistiky predstavujú aj dediny so zachovanou tradičnou architektúrou chránené ako pamiatkové rezervácie (napr. Vlkolinec, Ždiar, Osturňa, Podbiel, Čičmany, Špania Dolina, Štiavnické Bane, Plavecký Peter, Brhlovce). Pretože tento hlavný druh cestovného ruchu sa dotýka realizovateľnosti vo viacerých ústredných orgánoch štátnej správy a je potrebné koordinovať aj činnosť zainteresovaných orgánov a organizácií.

10. ŠPECIFICKÉ CIELE STRATÉGIE ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU DO ROKU 2020

V Stratégii rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 schválenej vládou SR dňa 10. júla 2013 je uvádzaný strategický cieľ ako potreba zvyšovania konkurencieschopnosti cestovného ruchu pri lepšom využívaní jeho potenciálu, so zámerom vyrovnávať regionálne disparity a vytvárať nové pracovné príležitosti. Ide o takmer identický strategický cieľ, aký stanovila Nová stratégia cestovného ruchu SR do roku 2013 a preto je potrebné nielen pokračovať v začatých aktuálnych procesoch, ale na základe nových poznatkov a východísk definovať nové čiastkové ciele:

- sústrediť pozornosť na inovácie existujúcich produktov cestovného ruchu na základe trendov v dopyte po cestovnom ruchu,
- lepšie využívať prírodný a kultúrnohistorický potenciál Slovenska podporou cieľových miest, kde už existuje stabilizovaný dopyt kľúčových trhov (nepodporovať nové cieľové miesta s nestabilnými segmentmi trhu, ktoré neprinesú dostatočný synergický efekt),

- podporovať cieľové miesta s dostatočným prírodným a kultúrohistorickým potenciálom v zaostávajúcich regiónoch s vysokou mierou nezamestnanosti a tak vytvárať nové pracovné príležitosti.

Slovensko je malá krajina, preto má čiastočne obmedzené kapacitné možnosti uspokojiť spotrebiteľský dopyt. V dlhodobom výhľade je vhodné sa orientovať na trvalo udržateľný cestovný ruch a dopyt zahraničných turistov orientovať na málo známe, nepreplnené, autentické destinácie cestovného ruchu. Tento fakt môže byť v konečnom dôsledku pre Slovensko veľmi prínosný. Slovensko sa z hľadiska konkurencieschopnosti z krátkodobého hľadiska zameria na lepšie využívanie kapacít, a z dlhodobého hľadiska je hlavnou požiadavkou a predpokladom rozvoja kvalita. K napĺňaniu stanoveného strategického cieľa realizáciou úloh je možné v troch oblastiach:

(a) Oblasť kvality v konkrétnom i širšom chápaní. Ide nielen o kvalitu konkrétnych tovarov a služieb, ale aj všetkého, čo ju vytvára, podmieňuje, ovplyvňuje. Ide o súbor faktorov, ktorých výsledkom je ponúkaný produkt spotrebúvaný návštevníkom v cestovnom ruchu. V nadväznosti na túto oblasť je potrebné realizovať aj zámery a úlohy v druhej oblasti.

(b) Oblasť podpory dopytu a ponuky so zámerom prijatia prorastových opatrení. Cieľom je prijatie opatrení stimulujúcich dopyt v príjazdovom zahraničnom i domácom cestovnom ruchu. Výsledkom bude zvýšenie návštevnosti Slovenska, výkonov všetkých subjektov cestovného ruchu s následnou tvorbou pracovných miest. V neposlednom rade je cieľom aj vytvorenie podmienok na rozvoj podnikateľského prostredia, ktoré je v cestovnom ruchu charakteristické veľkým, dominantným počtom malých subjektov. Aj týmto sú do značnej miery determinované ich rozvojové, investičné, marketingové a iné aktivity. Táto skutočnosť sa prejavuje predovšetkým v nedostatočnej tvorbe produktov cestovného ruchu v cieľových miestach.

(c) Oblasť prezentácie Slovenska ako krajiny cestovného ruchu. Obsahom tejto oblasti sú opatrenia zamerané na prezentáciu a propagáciu Slovenska, na produkty cestovného ruchu na cieľových trhoch cestovného ruchu. Obsah prezentácie pritom musí vychádzať z predstáv, ktoré o Slovensku majú jej obyvatelia. Prezentácia nesmie byť „prekvapením“ pre vlastných občanov, lebo oni sú jej súčasťou. Z toho vyplýva, že prezentácia a popularizácia krajiny musí vychádzať z existujúcej štátnej identity a odzrkadľuje existujúce hodnoty danej spoločnosti. Formu prezentácie je vhodné zamerať na využitie všetkých nových komunikačných a informačných technológií. Významnú úlohu pritom majú plniť aj organizácie cestovného ruchu.

V Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2016-2020 je uvádzané v kapitole Hospodárska politika v časti cestovný ruch, že vzhľadom na potenciál cestovného ruchu je možné vyrovnávať regionálne hospodárske a sociálne rozdiely. Citácia: „Bude potrebné posilniť rozvoj tých produktov cestovného ruchu, ktoré majú vysokú pridanú hodnotu, a prinášajú vyššiu efektivitu vynaložených nákladov. Ide najmä o voľnočasové aktivity ako vidiecka turistika, zimný a zážitkový cestovný ruch“.

Svetová organizácia cestovného ruchu (UNWTO), ako vládna organizácia OSN na svojom 70. Valnom zhromaždení (dňa 22.12.2015) vyhlásila rok 2017 za „Medzinárodný rok trvalo udržateľného cestovného ruchu pre rozvoj“. V rámci všeobecnej 2030 Agendy pre trvalo udržateľný rozvoj a trvalo udržateľného rozvoja cieľov (SDGs), si medzinárodný rok kladie za cieľ podporiť zmeny v politike, obchodných praktikách a správaní spotrebiteľov smerom k udržateľnejšiemu odvetviu cestovného ruchu viac ako môže prispieť SDGs. „Úlohou twittera #IYSTD2017 bude podporovať cestovný ruch formou digitalizácie v kľúčových oblastiach, ako sú:

- Inkluzívny a udržateľný hospodársky rast.
- Sociálne začlenenie, zamestnanosť a znižovanie chudoby.
- Účinné využívanie zdrojov, ochrana životného prostredia a zmeny klímy.
- Kultúrne hodnoty, rozmanitosť a dedičstvo.
- Vzájomné porozumenie, mier a bezpečnosť.

Ambíciou Európskej únie je pomôcť podnikom a orgánom verejnej správy ľahšie dosiahnuť inteligentnejší, ekologickejší a udržateľnejší rast. Témy 7. Európskeho samitu regiónov a miest boli naliehavé, pretože výrazné rozdiely v investíciách medzi krajinami a regiónmi v Európskej únii pretrvávajú a Európska komisia sa usiluje zmobilizovať verejné i súkromné investície v objeme 315

mld. € na roky 2016-2020. Podľa primátora Bratislavy Iva Nesrovnala nie je odpoveďou na dnešnú situáciu v EÚ štiepenie, ale lepšia spolupráca a komunikácia. „V Bratislavskej deklarácii sa jasne hovorí o priamejšom vstupe k fondom, kombinácii verejných a súkromných zdrojov, prijímaní rizík, podnikateľskejšom myslení a o tom, že mestá a regióny potrebujú viac kompetencií,“ uviedol. „Máme silnejšiu bázu implementovať mestskú agendu v EÚ. Musíme oveľa viac posilniť miestnu samosprávu, funkčnú decentralizáciu. Potrebujeme stratégiu pre miestnych a regionálnych aktérov, priestor pre kreativitu a väčšiu inováciu verejného i súkromného sektora. Taktiež musíme hneď zjednodušiť regulatívny rámec, posilniť politiku inklúzie a kohézie. Občania sa musia stať viac súčasťou dialógu,“ (citácia: Markku Markkula, predseda Európskeho výboru regiónov). Účastníci 7. Európskeho samitu regiónov a miest prijali Bratislavské vyhlásenie s uvedením, že mestskí a obecní aktéri musia mať väčšie právomoci, aby dosiahli svoj potenciál prostredníctvom prepojenia investícií. Tie musia byť zamerané na udržateľné a inteligentné riešenia v oblasti energetiky, dopravy, vzdelávania, zdravotníctva, sociálnych vecí, digitálneho hospodárstva, ako aj v miestnych, regionálnych a medzinárodných rozvojových stratégiách cestovného ruchu. Medzi hlavné riešenia v Bratislavskom vyhlásení, ktoré chcú európske regióny a mestá presadzovať, patrí napr. zníženie byrokratickej záťaže, určenie a odstránenie prekážok verejných i súkromných investícií. Podnikateľské zmýšľanie, miestny prístup, digitalizácia a otvorená inovácia musia tvoriť základy riadenia EÚ a stratégie dlhodobého rozvoja.

V kontexte so zámermi novej politiky cestovného ruchu Európskej únie je podstatnou úlohou orgánov štátnej správy, regionálnej i miestnej samosprávy, podnikateľských subjektov, profesijných asociácií, zväzov a združení, zamestnávateľov i zamestnancov pôsobiacich v cestovnom ruchu, aby sa úlohy na dosiahnutie strategických cieľov postupne naplnili v záujme udržateľného hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja európskeho i slovenského cestovného ruchu.

11. ODPORÚČANIA

Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky sa v súčasnosti v malej miere zavádza do praxe a je neblahým dedičstvom pre územnú samosprávu. Je to aj dôvod, prečo orgány miestnej a regionálnej územnej samosprávy v prípade kreovania kompetencií musia dostať pre oblasť cestovného ruchu jasné pravidlá a zodpovedajúcu finančnú pomoc. Pravidlá, ktoré by mali tieto vzťahy upravovať, by mali jasne stanoviť spoluúčasť pri investovaní a spájaní s vymedzením:

- a) Presadzovania vývoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.
- b) Uplatňovania partnerstva a spolupráce subjektov vo vidieckom cestovnom ruchu.
- c) Rozvíjania oblastí spolupráce so subjektmi vidieckeho cestovného ruchu z pohľadu miest a dedín Slovenska.
- d) Inštitucionalizovania vidieckeho cestovného ruchu v spojení s regionálnou, národnou a európskou úrovňou.
- e) Uplatňovania cezhraničnej spolupráce ako faktora vývoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.
- f) Uplatňovania a implementovania v maximálnej miere Európske štrukturálne a investiční fondy pre programové obdobie 2014-2020 na podporu rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky aj v prepojení s miestnou územnou samosprávou Slovenska.
- g) Definovania motivujúcich pravidiel financovania a finančných tokov a usmernenia zriaďovania spoločných orgánov vidieckeho cestovného ruchu s dodržaním princípu partnerstva a subsidiarity.
- h) Uplatňovania foriem a možností rozšírenia účasti subjektov vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike na propagačných, popularizačných, výstavných a iných akciách poriadanych partnerskými organizáciami.
- i) Sústreďovania pozornosti na kvalitu služieb a gastronomických výrobkov od ktorej sa odvíja spokojnosť zákazníka – turistu.
- j) Vytvárania priestoru na zabezpečenie ochrany a obrany turistu vo vidieckom cestovnom ruchu.

- k) Realizovania bezpečnostného vybavenia (napr. kamerový systém, zvukový signalizačný systém a pod.) ubytovacích zariadení vo vidieckom cestovnom ruchu,
- l) Definovania tzv. fakultatívnych výletov spojených vždy s predajom slovenských výrobkov,
- m) Zabezpečenia vzdelávania pre tvorbu inovačných nástrojov,
- n) Zvýšenia prezentácie cestovného ruchu na medzinárodných a domácich veľtrhoch a výstavách,
- o) Rozvoja informačných, komunikačných a digitalizovaných služieb pre vidiecky cestovný ruch.

Cestovný ruch opätovne vyvoláva potrebu vytvoriť na Slovensku osobitný orgán štátnej správy pre cestovný ruch a novelizovanie Vyhlášky MH SR č. 277/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaraďovaní do kategórií a tried. Pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky je nevyhnutné uplatňovanie partnerstva a spolupráce subjektov formou „spájať a investovať“. Potrebné je aby orgány štátnej správy pri schvaľovaní projektov rozvoja vidieka a vývoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky úzko spolupracovali s miestnou a regionálnou územnou samosprávou, Vidieckym parlamentom, Programom obnovy dediny, uplatňovali poznatky zo súťaže Dedina roka a pod., pretože najlepšie poznajú potreby obyvateľov vidieka. Plne rozvinutý konkurencieschopný trh cestovného ruchu je strategický proces, ktorý komplexne nie je možné vytvoriť v krátkodobom časovom horizonte. Je to viacročný proces vyžadujúci podporu a spoluprácu všetkých zainteresovaných ústredných orgánov štátnej správy, vyšších územných celkov, okresov, stredísk cestovného ruchu, miest a dedín i podnikateľov. Vidiecky cestovný ruch a agroturistika umožňuje vytvárať pracovné príležitosti, zvyšovať finančné príjmy, rozvíjať vidiecky priestor a ekonomický rozvoj v Slovenskej republike. Takisto naznačuje šírku problematiky a potrebu rozsiahlej súčinnosti medziodvetvovej spolupráce a kooperácie inštitúcií a s tým súvisiacej stratégie rozvoja cestovného ruchu v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu v krajinách Európskej únie.

Spracoval: Ing. Juraj Kerekeš a kolektív NORVT v Modre
bez jazykovej korektúry
V Modre - Harmónia, 25. - 26. január 2017

Linky na vybrané organizácie:

ÚSTREDNÉ ORGÁNY ŠTÁTNEJ SPRÁVY

www.vlada.gov.sk – Úrad vlády SR

www.nro.vlada.gov.sk – Podpora najmenej rozvinutých okresov, Úrad vlády SR

www.vicpremier.gov.sk – Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu

www.economy.gov.sk - Ministerstvo hospodárstva SR

www.mindop.sk - Ministerstvo dopravy a výstavby SR

www.land.gov.sk - Ministerstvo pôdohospodárstva SR

www.employment.gov.sk - Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny SR

www.minedu.sk - Ministerstvo školstva SR

www.enviro.gov.sk - Ministerstvo životného prostredia SR

SAMOSPRÁVNE KRAJE -VYŠŠIE ÚZEMNÉ CELKY

www.region-bsk.sk - Bratislavský samosprávny kraj

www.vucbb.sk - Banskobystrický samosprávny kraj

www.vucke.sk - Košický samosprávny kraj

www.unsk.sk - Nitriansky samosprávny kraj

www.vucpo.sk - Prešovský samosprávny kraj

www.tsk.sk - Trenčiansky samosprávny kraj

www.trnava-vuc.sk - Trnavský samosprávny kraj

www.zask.sk - Žilinský samosprávny kraj

OSTATNÉ

www.zmos.sk - Združenie miest a obcí Slovenska

www.slovakia.travel – Národný portál cestovného ruchu

www.gastroweb.sk - Gastronomický portál pre profesionálov

www.hotelier.sk – Časopis pre podnikateľov v cestovnom ruchu

www.sorger.sk - Ubytovanie a pobyty v Tatrách a na Slovensku, kúpele

www.portal.gov.sk - Ústredný portál verejnej správy SR

www.sacka.eu - Slovenská asociácia cestovných kancelárií a agentúr

www.zcrsr.sk - Zväz cestovného ruchu Slovenskej republiky

www.aices.sk - Asociácia informačných centier Slovenska

www.azzz.sk - Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky

www.assr.sk - Asociácia someliérov Slovenskej republiky

www.apmuz.sk - Asociácia penziónov a malých ubytovacích zariadení Slovenska

www.touristguides.sk - Slovenská spoločnosť sprievodcov cestovného ruchu

www.skba.sk - Slovenská barmanská asociácia

www.lavex.sk - Lavex- Zájmové združenie prevádzkovateľov lanoviek a lyžiarskych vlekov

www.agroturist.sk - Slovenský zväz vidieckej turistiky a agroturistiky

www.mvc.sk – Malokarpatská vína cesta

www.tik.sk – Nezisková organizácia rozvoja vidieckej turistiky v Modre

www.vipa.sk - Vidiecky parlament na Slovensku

www.agritourism.sk - Slovenské združenie podnikateľov v agroturistike

www.szz.sk - Slovenský živnostenský zväz

www.zhrsr.sk - Zväz hotelov a reštaurácií Slovenskej republiky

www.agroturist.sk – Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu

www.caravaning.sk – Slovenská asociácia campingu a caravaningu

www.cykloklub.sk – Slovenský cykloklub
www.szkc.sk - Slovenský zväz kuchárov a cukrárov
www.historickehoteľy.slovenska.sk - Asociácia historických hotelov Slovenska
www.fijetslovakia.sk - Občianske združenie novinárov a autorov píšucich o cestovnom ruchu

EŠIF

www.partnerskadohoda.gov.sk – Partnerská dohoda SR na programové obdobie 2014-2020
www.nsrr.sk – Národný strategický referenčný rámec – Centrálny koordinačný orgán
www.itms2014.sk - Nástroj na správu eurofondov v SR pre roky 2014 - 2020
www.grantexpert.sk - Grant Expert - elektronické poradenstvo pre eurofondy

INFORMAČNO-PORADENSKÉ CENTRÁ PRE EŠIF

www.unsk.sk/zobraz/sekcii/ipc-pre-esif – Nitriansky samosprávny kraj
www.tsk.sk/regionalny-rozvoj/informacno-poradenske-centrum-pre-uzemie-trencianskeho-kraja.html?page_id=323096 – Trenčiansky samosprávny kraj
www.trnava-vuc.sk/informacno-poradenske-centrum – Trnavský samosprávny kraj
web.vucke.sk/sk/kompetencie/regionalny-rozvoj/informacno-poradenske-centrum-esif/ - Košický samosprávny kraj
www.po-kraj.sk/sk/samosprava/kompetencie-psk/regionalny-rozvoj/ipc-esif/ - Prešovský samosprávny kraj
www.regionzilina.sk/sk/eurofondy/informacno-poradenske-centrum-esif.html – Žilinský samosprávny kraj

ADRESÁR OBLASTNÝCH A KRAJSKÝCH ORGANIZÁCIÍ CESTOVNÉHO RUCHU
(stav k 06/2016)

Oblastné organizácie cestovného ruchu (kontakt: výkonný riaditeľ)		
názov	e-mail	adresa
Bratislavská OCR	koniar@bratislava.com	Pri strelnici 46, 949 01 Nitra
Región Senec	scr@slnecnejazera.eu	Nám. 1. mája 4, 903 01 Senec
OOOCR Žitný ostrov - Csallóköz	kocsisova@thermalcorvinus.sk	Jastr. Kračany, 930 03 Kráľ. Kračany
Rezort Piešťany	info@visitpiestany.sk	Winterova 16, 921 01 Piešťany
Trnava Tourism	petra.blazejova@trnavatourism.sk	Hospodárska 33, 917 01 Trnava
Záhorie	pocr@zahorie.sk	Obecný úrad Smrdáky, 906 03 Smrdáky 181
Región Horné Považie	kardosova@px.sk	Obecný úrad Papradno, Papradno 315, 018 13 Papradno
Trenčianske Teplice	silvia.havelkova@teplce.sk	M.R. Štefánika 4, 914 51 Trenčianske Teplice

REGIÓN HORNÁ NITRA*BOJNICE	riaditel@bojnice.eu	Sládkovičova 210/50, 972 01 Bojnice
Nitrianska OCR	marta.haronikova@nocr.eu	Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra
Dudince	michal.cmarko@gmail.com	Kúpeľná 109, 962 71 Dudince
Nízke Tatry Juh	milan.gemzicky@gmail.com	Mýto pod Ďumbierom 64, 976 44 Mýto pod Ďumbierom
Región Banská Štiavnica	igor.kuhn@gmail.com	Kammerhofská 1, 969 01 Banská Štiavnica
Stredné Slovensko	pec@centralslovakia.sk	Tatranská 14, 974 11 Banská Bystrica
TURISTICKÝ NOVOHRAD A PODPOĽANIE	karpatysvk@gmail.com	A. Wágnera 7, 984 01 Lučenec
REGION GRON	regiongron@gmail.sk	Slobody 56, 966 81 Žarnovica
Rajecká dolina	riaditel@rajeckadolina.sk	Nám. SNP 1, 013 13 Rajecké Teplice
Klaster ORAVA	marketing@orava.sk	Roháčska 138, 027 32 Zuberec
REGION LIPTOV	bartkova@visitliptov.sk	Štúrova 41, 031 42 Liptovský Mikuláš
Malá Fatra	riaditel@regionmalafatra.sk	Hlavná 24, 053 42 Kropáčy
OOCR Kysuce	riaditelka@regionkysuce.sk	Nám. Slobody 30, 022 01 Čadca
Turieč-Kremnicko	pocrtk@gmail.com	Hodžova 12, 036 01 Martin
Horný Zemplín a Horný Šariš	riaditel@hornyzemplin.sk	Kukorelliho 34, 066 28 Humenné
Vysoké Tatry - Podhorie	starosta@velkalomnica.sk	Tatranská 175/23, 059 52 Veľká Lomnica
Severný Spiš - Pieniny	salatova@visitspis.sk	Chmeľnica 116, 064 01 Stará Ľubovňa
Región Vysoké Tatry	zigova@regiontatry.sk	062 01 Starý Smokovec 1, Vysoké Tatry
Tatry-Spiš-Pieniny	gabriela.bodnarova@kezmarok.sk	Nižná brána 2, 060 01 Kežmarok
Šariš-Bardejov	rado@herkules.sk	Radničné námestie 16, 085 01 Bardejov
Zemplínska OOCR	durovcik@interdum.sk	Nám. osloboditeľov 30, 071 01 Michalovce
Košice Turizmus	miloslav.klima@visitkosice.sk	Hrabová 41, 040 22 Košice
Región Šariš	branislav.svorc@presov.sk	Javorinská 26, 080 01 Prešov
Podunajsko	vincent.andrasko@gmail.com	603 Jelenec, 951 73 Jelenec
Trenčín a okolie	zuz.luhova@gmail.com	Medená 5, 811 01 Bratislava
Malé Karpaty	primator@modra.sk	Dukelská 38, 900 01 Modra
Slovenský raj & Spiš	zuzanazaborska@centrum.sk	Nábřežie Hornádu 14, 052 01 Spišská Nová Ves

Krajské organizácie cestovného ruchu (kontakt: výkonný riaditeľ)		
názov	e-mail	adresa
Turizmus regiónu Bratislava	lukas.dobrocky@region-bsk.sk	Eisnerova 17, 841 07 Bratislava
Žilinský turistický kraj	iveta.chabadova@zask.sk	Komenského 48, 011 09 Žilina
Severovýchod Slovenska	riaditel@severovychod.sk	Námestie mieru 2, 080 01 Prešov
KOCR Košický kraj	lenka.jurkova@vucke.sk	Námestie Maratónu mieru 1, 042 66 Košice
Trenčín región	eva.fryvaldska@tsk.sk	Trenčianske Jastrabie 56, 913 22 Trenčianske Jastrabie

MIESTNE AKČNÉ SKUPINY

www.mas-scv.sk - Miestna akčná skupina Stará Čierna voda

www.masdudvah.sk - Miestna akčná skupina Dudváh

www.masvrsatec.sk - Miestna akčná skupina Vršatec

www.mas.teplice.sk - Miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička

www.radosinka.sk - OZ Mikroregión RADOŠINKA

www.mas-td.sk - OZ Partnerstvo pre MAS Terchovská dolina

www.zlatacesta.sk - Občianske združenie Zlatá cesta

www.maspkp.sk - Partnerstvo Krtíšskeho Poiplia

www.podpolanou.sk - Podpoľanie

www.malohont.sk - Miestna akčná skupina MALOHONT

www.maslev.sk - Občianske združenie MAS LEV, o.z.

www.maskras.sk - Občianske združenie KRAS

www.ozpozitavie-sirocina.sk - OZ pre rozvoj mikroregiónu „Požitavie – Širočina“

www.hornyliptov.sk - Miestna akčná skupina Horný Liptov

www.dolnanitra.sk - Regionálne združenie Dolná Nitra o.z.

www.nasepovazie.sk - Naše Považie

www.kopaniarskyregion.sk - Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina

Fotogaléria

penzión Harmónia***, 900 01 Modra - Harmónia, Okružná ul. č. 3173

Zdroj: František Mach, www.penzionharmonia.com

ELESKO, wine park, Partizánska 2275, 900 01 Modra

Zdroj: Juraj Kerekeš, www.vinoteka-vinaren.sk/vyrobcovia-importeri/elesko/

hotel Majolika, Súkenická 41, 900 01 Modra

Zdroj: Juraj Kerekeš, www.hotels-scanner.com/Hotel/Hotel_Majolika_Modra.htm?languageCode=EN

Pavúk wine restaurant, Štúrova 95, 900 01 Modra

Zdroj: František Mach, www.pavuk-restaurant.sk

Reštaurácia Mlyn 108, Dolná 108, 900 01 Modra

Zdroj: www.mlyn108.sk

VINCÚR - spolok vinohradníkov, vinárov, znalcov a milovníkov vína
Sládkovičova 44, 900 01 Modra

Zdroj: www.vincur.sk

Malokarpatská vínna cesta®, Horná 20, 900 01 Modra

Zdroj: www.mvc.sk

rok 2017 – Medzinárodný rok udržateľného cestovného ruchu pre rozvoj

Zdroj: www.unwto.org

Mapa malokarpatskej vínnej cesty

Zdroj: Nezisková organizácia rozvoja vidieckej turistiky v Modre, Malokarpatská turistická informačná kancelária v Modre, Štúrova 117, 900 010 Modra, www.tik.sk
 Slovenský zväz vidieckej turistiky a agroturistiky, Hokovce 222, 935 84 Horné Semerovce, www.agroturist.sk